

Het lichaam in beweging

Hedendaagse mime

vormde het centrale thema van de zevende editie van Festival De Beweeging (1-12 maart 1995).

Terwijl de hedendaagse dans de voorbije tien jaar een stijgend aanbod en dito kwaliteit kende, verdween het lichamelijke theater veelal van het toneel.

In Nederland krijgt de mime meer aandacht.

De Nederlandse mimograaf

Amos de Haas, die in 1994

de Aanmoedigingsprijs voor de mime
van het Amsterdamse

Fonds voor de Kunst ontving,
volgde met aandacht het mimeluik
van Festival De Beweeging.

In de inleiding van het programmaboekje van het Antwerpse Festival De Beweeging constateert Herbert Reymer (algemene leiding) dat het aanbod en de kwaliteit van mimeproducties de afgelopen jaren niet bepaald gestegen is. In een poging hier weer nieuw leven in te blazen of op zijn minst de stand van zaken op te nemen programmeerde het festival een eigen produktie, werk van jonge mimografen, een tentoonstelling, video-viewings, twee workshops, een Vlaams- Nederlandse mime-ontmoeting en publiceerde het een boekwerkje over vraagstukken en hangijzers in de hedendaagse, vaak zo vage mime. Op uitnodiging van het festival en het Theater Instituut Nederland werd mij vrijdag en zaterdagavond een staalkaart van Vlaamse mime voorgeschoteld die op het eerste gezicht een bijzonder levenskrachtige indruk maakt.

Kwartet

Allereerst is er *Luidop Stilstaan*, de door het festival zelf geproduceerde voorstelling. Vier mimografieën van verschillende makers, uitgevoerd door een voor de gelegenheid samengestelde groep: Lula Béry, Neil Cadger, Bernard Eylenbosch en Nancy Nievaard. De omstandigheden waarin deze produktie gemaakt is, lijken me zeer veeleisend. Vier verschillende regisseurs in een bestek van drie maanden te moeten volgen, lijkt me zeker naar het eind van zo'n periode niet eenvoudig. Maar lichtvoetig, onvermoeibaar en met her en der een vleugje ironie, spelen ze de hele avond de sterren van de hemel. Wat al jaren voor de dans werkt blijkt ook voor mime een goed recept. Een avondvullende voorstelling met vier stukken van ieder ongeveer twintig minuten.

Luidop Stilstaan opent met *Few phenomena gave me more delight*, een compositie voor stem en beweging van Dirk Opstaele. Met de nadruk op *luidop* en wat minder op *stilstaan* schilderen de vier spelers een verrijnd landschap waarvoor ze inspiratie zochten bij de dichter Henry David Thoreau. Als instrumentalisten vertolken de spelers met

stem en beweging hun rol. In het boekje van het festival wordt Opstaele als volgt geciteerd: 'Sommigen denken dat acteurs moeten genieten om genot te schenken, of zelf te moeten zijn om te doen geloven dat ze 't zijn. Neen, daar hebben we geen tijd voor!' Deze houding levert zeer dwingend en helder theater op.

Monica Klinger en Carmen Blanco Principal nemen het tweede deel van de avond voor hun rekening. Minimalistisch en uiterst consequent trekken spelers en stoelen een langgerekte spanningslijn door de ruimte tot het licht helemaal gedoofd is en een laatste stoel uitgeschoven. Enigszins achterhaald, maar uiterst dwingend. Het lichaam van de speler is werktuig van een consequente structuur.

Na de pauze *L'idée* van Karina Holla, eerder uitgebracht bij Griftheater. Repertoire in de mime kan dus toch bestaan. Het blijkt dus niet zo te zijn dat een mime-voorstelling altijd strikt gekoppeld is aan de spelers en het seizoen waarin het gemaakt is. *L'idée* is een voorstelling met een verhaal, een situatie, personages, muziek, geluidseffecten, licht,... kortom Holla pakt uit. Toegankelijk en misschien nog voor sommigen taboe-doorbrekend. De spelers tonen zich hier vooral als fysieke acteurs. Acteurs die niet meer dan drie woorden per zin behoeven, in een stuk waarin de wellustige geest zich meester maakt van het lichaam.

Afsluiter van de avond is de voorstelling *Omgangsvormen* van Jan Ruts. In een briljant begin verbeeldt Ruts wat niet uitgesproken kan worden. In een vierkant uitgelichte vloer lopen de vier spelers twee aan twee rond in een wijde cirkel. Na enige tijd treden in de

formatie dusdanige verschuivingen op dat er permanente wisselingen van verhouding ontstaan. In de eenvoud van het lopen openbaart zich een grote complexiteit. Daarna bouwt Ruts deze verlichte wandeling verder uit in alerhande hilarische toestanden die hij zich dankzij het zeer professionele kwartet kan veroorloven. Ruts: 'Het heeft niets te maken met waar het om gaat'.

Ruts klinkt nog raadselachtiger dan zijn leermeester Etienne Decroux, maar ik heb hem ook eens horen zeggen dat de waarheid ligt daar waar de kat gaat liggen. In *Luidop Stilstaan* ligt de kat de gehele avond in de schoot van vier spelers. Een mooi ensemble, in een zeer levendige en toegankelijke avond mime.

Afstand

In het voormalige badhuis, op de eerste verdieping, heeft beeldend kunstenaar/mimespeler Lukas Vandenabeele een aantal vitrines ingericht. Raadselachtige objecten en foto's van lichaamsdelen met deze objecten. Misschien zijn ze bedoeld om het lichaam te completeren, te sieren, of heel wreed te dwingen. Een wereld waar niet de mens zelf, maar het lichaam de maat is van alle dingen. Ik herken de fascinatie voor de afstand die een mime-speler tot zijn eigen lichaam, zijn instrument kan hebben. Een glimlach om deze idiote abstractie in een ruimte waar men zich vroeger waste.

De sfeer van deze expositie is een aardige tussenstap naar Maquette Theatre uit Brussel, aangekondigd als een 'gelegenheidsperfor-

Festival De Beweeging '95 / Joost Vyncke

